

en tidligere tilstand (naturrestauration). Miljøministerens hjemmel i forslaget § 52, stk. 5, til at fastsætte regler om pleje vil imidlertid kunne benyttes til at sikre en smidig administration også af naturforbedringsarbejder, idet sådanne almindelige regler i givet fald fortrænger dispensationsordningen efter § 65, stk. 3.

Landbrugsarealer, der tages ud af omdriften og underkastes pleje efter aftale med lodsejeren (f.eks. en aftale efter reglerne i landbrugslovgivningen om støtte til miljøfølsomme områder), vil i visse tilfælde undergå en sådan forandring, at de bliver omfattet af beskyttelsen i § 3, stk. 1. Det er imidlertid forudsat, at der med hjemmel i § 5 vil blive fastsat regler, som undtager sådanne områder fra den generelle beskyttelsesordning. Anderledes derimod, hvis et naturområde reetableres ifølge aftale gennem et engangstilskud efter reglerne i kapitel 8. Spørgsmål af denne art må afklares i aftalen med lodsejeren, således at misforståelser undgås. Når et areal uden aftale med myndighederne herom vokser sig ind i en af de i § 3 nævnte naturtyper, vil det blive omfattet af reglerne herom. Dette vil blive præciseret i de administrative forskrifter, som udstedes efter loven.

6. Særligt vedrørende gødskning og sprøjtning

I overensstemmelse med den tidligere praksis på området kræver gødskning eller anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler tilladelse, i det omfang sådanne foranstaltninger ikke tidligere er indgået i landbrugsdriften på et areal, der er omfattet af §§ 3 og 4.

Vedrørende gødskning i moser og heder gælder der imidlertid umiddelbart et forbud, idet selve eksistensen af disse naturtyper som regel er ensbetydende med, at der ikke hidtil har været gødsket, eller at gødskning i hvert fald har været uden særlig landbrugsmæssig interesse. Gødskning sådanne steder må derfor anses som en foranstaltning, der ændrer tilstanden, og som derfor ikke kan ske uden dispensation. Det bemærkes herved, at det i det hidtidige vådområdecirkulære (cirkulære nr. 222 af 1. december 1978, pkt. 4.2) er nævnt, at aflæsning af gødning i moser ikke kan ske uden tilladelse.

Gødskning i hidtidigt omfang, d.v.s. med anvendelse af gødskningsmidler, der ikke overstiger hidtil anvendte mængder, kræver ikke tilladelse. Det samme gælder m.h.t. kemiske bekæmpelsesmidler. En ordning, hvorefter gødskning i visse områder er tilladt i hidtidigt omfang, er imidlertid vanskelig at administrere. Der er derfor i § 3, stk. 3, foreslået en hjemmel for miljøministeren til at fastsætte regler herom.

Generelle indskrænkninger i adgangen til at anvende kemiske bekæmpelsesmidler, vil kunne fast-

sættes med hjemmel i lov om kemiske stoffer og produkter.

7. Dispensationer m.v.

Således som det hidtil har været tilfældet ved administrationen af de tilsvarende bestemmelser i naturfredningsloven, er det forudsat, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan gives tilladelse til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i modstrid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne under ét er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. Det er således ikke nok, at der er påvist en væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse i, at et indgreb finder sted. Der må tillige enten være tale om et område, som ud fra fredningsmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, for at man eventuelt kan acceptere, at der sker indgreb i dets tilstand, eller at det påtænkte indgreb i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Dog vil det naturligtvis ikke kunne udelukkes, at andre særlige forhold må tages i betragtning, f.eks. at der foreligger specielt store landbrugsmæssige interesser i et givet projekt, samtidig med at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse.

Navnlig for de mindre naturlokaliteter er det af betydning, at de ikke vurderes isoleret fra omgivelserne. Principielt gælder det således, at interessen i at bevare f.eks. en af de små naturlokaliteter ikke blot behøver at være den pågældende lokalitets værdi i sig selv som levested for planter og dyr. Interessen vil herudover ofte også knytte sig til, at der ikke bliver forøgede afstande til lignende lokaliteter og dermed forringede spredningsmuligheder for plante- og dyrelivet. Derfor må f.eks. også de små naturlokaliteter, der er beliggende spredt i jordbrugsområderne, generelt søges bevaret i størst mulig udstrækning. Et områdes betydning for plante- og dyrelivet behøver derfor ikke at have sammenhæng med en beliggenhed inden for eller uden for de områder, som af fredningsmyndighederne er udpeget som særlige fredningsintereseområder. Det bemærkes i øvrigt, at en særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan være, at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Råstofindvinding på arealer, der er omfattet af beskyttelsesbestemmelserne i §§ 3 og 4 forudsætter, at der meddeles dispensation, uanset om indvinding sker til eget brug, jf. Miljøministeriets cirkulærer fra 1978 og 1984, hvis principper er uændrede. Dette gælder også for indvinding på arealer, hvor der er anmeldt og anerkendt råstofindvindingsrettigheder i